

Bildande av naturreservatet Aspenstorp i Sala kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Aspenstorp.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård (bilaga 2). Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller i annan lagstiftning är det förbjudet att:

- 1 avverka, gallra, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
- 2 bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden (såsom att gräva, muddra, spränga, schakta, dämna, borra, nydika, rensa dike, utfylla, tippa, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning),
- 3 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,
- 4 uppföra och vidmakthålla ny byggnad eller annan anläggning (t.ex. vindkraftverk, jaktorn, mast, spång, antenn, luft- eller markledning, stängsel eller annan hägnad),
- 5 införa nya växt- eller djurarter i området,
- 6 anlägga väg, stig, led, campingplats eller uppställningsplats för fordon, släp, båtar eller andra farkoster,

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

- 7 utföra prospekteringsarbeten (såsom jordborrning, ytbergprovtagning och kärnborrning).

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång
Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande
anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

- 1 utstakning och utmärkning av reservatets gräns i terrängen,
- 2 utplacering av informationstavlor,
- 3 utmärkning och underhåll av stigar,
- 4 röjning av sly eller andra kulturmiljövårdande åtgärder vid övergivna gruvor, stengårdsgårdar, dammar och kanaler som tillhört Sala Silvergruvas vattensystem,
- 5 röjning av sly, ringbarkning eller fällning av träd eller andra likande naturvårdande skötselåtgärder,
- 6 bekämpning av invasiva arter,
- 7 dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 gräva, hacka, rista, måla eller på annat sätt skada jordytan eller fasta naturföremål såsom berghällar och block,
- 2 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, samt skada vegetation eller naturföremål i övrigt t.ex. genom att elda död ved, insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov,
- 3 insamla insekter eller andra ryggradslösa djur,
- 4 sätta upp tavla, skylt, affisch eller permanent snitsla spår eller liknande.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som har stöd av B-föreskrifterna och preciseras av vid var tid fastställd skötselplan,
- underhåll och skötsel av staket, häckar och byggnader som står på eller mycket nära naturreservatsgränsen,

- att fälla särskilt farliga träd som riskerar att falla på egendom inom villatomter, vägar, vandringsleder och stigar som markerats på beslutskarta 2. Åtgärderna ska ske i samråd med förvaltaren. Fällda träd bör lämnas i reservatet,
- att ta bort sly inom 10 meter från villatomter öster om reservatet. Med sly avses träd och buskar vars diameter inte överstiger 5 cm. Uttransport av sly ska ske på sådant sätt att risken för skador på mark- och vegetation minimeras. Åtgärderna ska ske i samråd med förvaltaren,
- att ta bort träd och grenar som från stigar som markerats på beslutskarta 2,
- att ta bort sly innanför stängsel runt gruvhål och luftschakt, samt inom 5 meter utanför stängslet. Med sly avses träd och buskar vars diameter inte överstiger 5 cm. Uttransport av sly ska ske på sådant sätt att risken för skador på mark- och vegetation minimeras,
- öppethållande av området mellan vandringslederna genom slyröjning, se området som markerats på beslutskarta 2,
- utmärkning och underhåll av vandringsleder/brukningsvägar, se beslutskarta 2. Asfaltering får inte ske,
- underhåll och komplettering av stängsel runt gruvhål och luftschakt, om det görs med stor hänsyn till områdets natur- och kulturvärden,
- nödvändigt underhåll av vägområde (max 2 meter från vägbana), samt gång- och cykelbana som angränsar till reservatet,
- nödvändiga åtgärder vid drift, underhåll och förnyelse av kraftledning och ledningsgata inom ramen för vid beslutstillfället gällande ledningsrätt. Vid planerat underhåll och förnyelse av kraftledning ska skriftligt samråd ske med Länsstyrelsen. Akuta drift och underhållsåtgärder får hanteras utan samråd med Länsstyrelsen. Vid alla åtgärder ska ledningshavaren så långt möjligt minimera störning och åverkan på mark och vegetation,
- underhåll av kanalen (delvis under luftschakten) som utgjort en del i Sala Silvergruvas vattensystem och dammvallar, om det görs med stor hänsyn till områdets natur- och kulturvärden, samråd ska ske med Länsstyrelsen inför eventuell åtgärd,
- nödvändiga åtgärder vid brandbekämpning,
- att sätta upp orienteringskontroller, tex i form av stolpjakt, naturpass eller motsvarande, under kortare tid än ett år,
- vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om områdets biologiska värden. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens skriftliga godkännande,
- att utföra prospekteringsarbeten, som erhållit tillstånd från Länsstyrelsen i enlighet med A-föreskrifterna,

- underjordisk mineralutvinning på ett sådant djup att verksamheten inte påverkar eller riskerar att påverka reservatsområdets naturvärden.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna under C, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

NVR-id	204 9181
Kommun	Sala
Fastigheter	Kristina 4:15, Silvergruvan 1:8, 1:26, 1:27, 1:33, 1:34, 1:36, 1:37 och 1:846
Lägesbeskrivning	I västra delen av Sala tätort
Koordinat	N 664 2600, E 588 000
Förvaltare	Länsstyrelsen
Areal	14 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla naturvärden som är knutna till kalkbarrskog och ädellövskog,
- bevara och främja förekommande sällsynta arter samt arter typiska för de i området förekommande naturtyperna,
- bevara ett naturområde med stor betydelse för det rörliga friluftslivet och främja allmänhetens möjligheter till rekreation och naturupplevelser,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på landskapsnivå för de förekommande naturtyper och arter som är utpekade enligt Natura 2000,
- tillgängliggöra området och främja allmänhetens möjligheter att uppleva områdets natur- och kulturmiljövärden.

Syftet ska nås genom att:

- inte tillåta skogsbruk och exploaterande verksamheter eller skadegörelse på mark och vegetation,
- det vid behov genomförs mindre omfattande åtgärder, tex ringbarkning och fällning av träd, för att gynna områdets kalkpräglade flora och för att bibehålla för området särskilt intressanta vegetationstyper,
- områdets särskilt upplevelsevärda gruvmiljöer och kulturlämningar synliggörs,
- stigar iordningställs och underhålls,
- informationstavlor utplaceras och underhålls.

Beskrivning av området

Aspenstorp är ett spännande område sydväst om Sala. Områdets västra och nordöstra del präglas av äldre kalkbarrskog. I södra delen av området finns ett av få ädellövskogsområden i Sala kommun. Gruvhål och skärpningar (mindre provbrytningar) från medeltida silvergruvor präglar områdets västra del. Centralt genom området passerar en kanal som har utgjort en del i Sala Silvergruvass vattensystem. Längs kanalen passerar grusade stigar som förbinder Sala Silvergruva med Gröna gången. Den kalkrika marken i kombination med att delar av området utgörs av ädellövskog har gett upphov till en rik lundflora med liljekonvalj, trolldruva, blåsippa och ormbär. Tidigt på våren blommar även tibast här och var i området, särskilt i de lövskogspräglade delarna i söder.

Skäl för beslutet

Prioriterade bevarandevärden

Naturvärden

Områdets främsta naturvärden är starkt kopplade till den rika förekomsten av kalk i området. Utöver naturvärden kopplade till kalkförekomsten hyser området även höga naturvärden knutna till den äldre naturskogsartade kalkbarrskogen och ädellövskogen med en rik lundflora.

Förekomsten av kalkförande berggrund är av stor betydelse för områdets naturvärden. Kalkberggrund är i sig sällsynt och förekommer här i ett stråk väster om Sala och norrut mot Sala damm. Genom att skogen i stor utsträckning lämnats till fri utveckling sedan lång tid tillbaka har skogen utvecklats mot naturskog. Tallskog på kalkberggrund som förekommer i områdets norra och västra del anses vara särskilt värdefull för sällsynta arter.

Enligt den nationella strategin för skydd av skog hör kalkbarrskog till en grupp prioriterade skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar för. Även ädellövskog, inklusive hassellundar anges som en prioriterad skogstyp i den nationella strategin för formellt skydd av skog. Reservatets läge i Natura 2000-området Salakalken med liknande naturtyper väster om Mellandammen och vid Mergölen bidrar till att öka områdets betydelse och ekologiska funktion i ett landskapsperspektiv. Områdets biologiska mångfald och de prioriterade bevarandevärdena skulle påverkas negativt, och därmed hotas, om det genomfördes skogsbruksåtgärder eller vidtogs andra åtgärder i området som påverkade skogen, vegetationen eller på annat sätt förändrade miljöförhållandena i området på ett sätt som inte överensstämmer med naturtypernas naturliga utveckling.

Kulturmiljövärden

Området har mycket höga kulturvärden och utgör en viktig del av gruvområdet vid Sala Silvergruva. De kulturhistoriska bevarandevärdena i området är knutna till Sala Silvergruvass vattensystem som passerar området på sin väg från Mellandammen, och till de medeltida gruvorna i områdets västra del som är av

mycket stort värde för förståelsen av gruvdriften i området, samt till att större delen av området fungerat som hagmark kopplad till gruvbrytningens stora behov av dragdjur.

Friluftsliv

Området har höga värden som närströvområde och är även ett viktigt komplement till övriga delar av besöksmålet Sala Silvergruva.

Miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet är en del i uppfyllandet av miljökvalitetsmålen *Levande skogar* och *ett rikt växt- och djurliv* om vilka Sveriges riksdag beslutat.

Natura 2000

Hela området ingår i Natura 2000-område Salakalken (SE0250170). Inom denna del av området är naturtypen taiga (9010) utpekad.

Riksintressen

Området ingår i ett riksintresse för naturvård, Kalkområdet vid Sala och i ett riksintresse för kulturmiljövård, Sala Silvergruva och Sala Bergstad. Området ingår även i ett riksintresse för Natura 2000, Salakalken, samt i ett riksintresse för friluftsliv.

Motiv till skyddsformen naturreservat

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Länsstyrelsen har bedömt att det är ett angeläget allmänt intresse att det berörda området långsiktigt bevaras och skyddas, med dess arter och livsmiljöer. Allmänintresset stärks av att området är ett viktigt friluftslivsområde.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markområdet- och vattenområdet, och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken, beaktat strandskyddsbestämmelserna vid planeringen av åtgärder för reservatets vård och skötsel samt anordningar för friluftslivet.

Ärendets handläggning

Naturvärdena i kalkområdet väster om Sala uppmärksammades tidigt och beskrivs översiktligt i rapporten kalkhällmarker i Sala (1975), som togs fram efter att området pekats ut som riksintresse för naturvård. I samband med en översyn av Natura 2000-områdena i länet som pågick under år 2009-2011 uppmärksammades att denna del av Salakalken har höga naturvärden knutna till naturtypen taiga som är en av de naturtyper som ska bevaras inom Natura 2000-områdena. Därefter inleddes en diskussion och förhandling med berörda markägare om hur områdets naturvärden- kultur och friluftslivsvärden kan bevaras. Dialogen med markägarna har resulterat i att överenskommelser om intrångsersättning respektive köp träffats med berörda markägare. Fastighetsbildning pågår.

Samråd

Samråd har enligt 25, 25 a resp. 25 b §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Sala kommun, Skogsstyrelsen, respektive Sveriges geologiska undersökning samt enligt 26 § nämnda förordning med Naturvårdsverket i samband med föreliggande remiss.

Konsekvensutredning

De föreskrifter som omfattas av kravet på konsekvensutredning har bedömts få så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att Länsstyrelsen, i enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredningar vid regelgivning, bedömt att det saknats skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Remiss

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslaget till beslut om bildande av naturreservatet Aspenstorp. Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till ett flertal berörda myndigheter och organisationer.

Remissyttranden

Silvergruvan som äger större delen av området har kommit med många bra förslag på hur texten om områdets kulturmiljövärden kan förbättras vilket till stor del inarbetats i de beskrivande delarna.

Sala kommun har påtalat vikten av att allmänheten kan nyttja området och dess stigar. Likaså har kommunen påtalat att det är viktigt att gruvhålens stängsel och Silvergruvans bevattningssystem kan underhållas, samt att underhållsåtgärder vid villatomter kan genomföras. Reservatsföreskrifterna anses av kommunen uppfylla de krav som kommunen och angränsande villaägare kan ställa för genomföra normal skötsel.

Beowolf mining har ett undersökningstillstånd som berör en mindre del av området. Bolaget har bedömt att deras undersökningsarbeten samt framtida brytning kan bedrivas utan påverkan på de värden som reservatet avser att skydda.

SGU ser positivt på att det finns undantag från föreskrifterna för prospektering som fått tillstånd av Länsstyrelsen och gruvbrytning under mark som inte påverkar områdets naturvärden samt tillstyrker bildandet av naturreservatet.

Västmanlands orienteringsförbund har inget att erinra. Sala orienteringsklubb är positiva till bildandet av reservatet och den dialog som skett inför bildandet av reservatet. Föreningen har framfört ett par förslag till hur kartorna över stigar i reservatet kan kompletteras. De föreslagna justeringarna är införda i de delar där detta bedömts lämpligt med hänsyn till hur stigarna nyttjas och säkerheten kring gruvhålen.

Jägarförbundet har påtalat att jakt inte nämns i reservatsförslagets föreskrifter och att det kan bli aktuellt med jakt på tex vildsvin. I övrigt har Jägarförbundet inget att invända mot föreskrifterna. Länsstyrelsen kan konstatera att jakt inte behöver nämnas i föreskrifternas undantag då det saknas föreskrifter som reglerar jakt. Därmed finns det inget som hindrar att jakt kan ske om det uppstår behov av skyddsjakt eller annan särskilt angelägen jakt med hänsyn till områdets läge i anslutning till tomtmark mm.

Vattenfall har anfört vikten av att underhåll, drift och förnyelse av kraftledning och ledningsgata kan ske i enlighet med gällande ledningsrätt och gett ett eget förslag på hur undantaget för skötsel av luftledningen kan formuleras.

Länsstyrelsen har inarbetat detta förslag. Undantaget för skötsel av denna luftledning har formulerats i enlighet med Vattenfalls förslag, men med ett förtydligande av att undantaget avser vid beslutstillfället gällande ledningsrätt.

Vid kontakt med Sala-Heby energi har det framkommit att bolagets kraftledning är belägen söder om Vattenfalls ledning. Sala Hebys ledning berörs därmed inte av reservatet.

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har inget att erinra mot det föreslagna reservatet.

Upplysningar

Förvaltning av reservatet

Länsstyrelsen förvaltar naturreservatet.

Genomförande av åtgärder som omfattas av undantag från föreskrifterna

I det fall undantagen från A- och C-föreskrifterna omfattar annat än vad som ryms inom allemansrätten, medger undantagen inte annan part än ägare eller innehavare av särskild rätt till marken möjlighet att utföra den aktivitet/åtgärd som omfattas av undantaget.

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som meddelats enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken.

Natura 2000

Livsmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000 ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt bevarandetillstånd. Detta innebär, enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, att tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området.

Riksintresse

Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Terrängkörning

Enligt terrängkörningslagen (1975:1313) är körning i terräng med motorfordon för annat ändamål än jord- eller skogsbruk förbjuden på barmark, samt på snötäckt mark om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen eller marken.

Kulturmiljövården

Enligt 1 kap. 1 § kulturmiljölagen ska såväl enskilda som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Bestämmelserna är tillämpliga på kulturhistoriska lämningar. Enligt 2 kap. kulturmiljölagen krävs tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Regelverket gäller även okända fornlämningar. Hänsyn är även påkallad enligt 30 § skogsvårdslagen.

Kungörelse

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 4. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt bilaga 5, formulär nr 11. Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd. C, vilka gäller omedelbart.

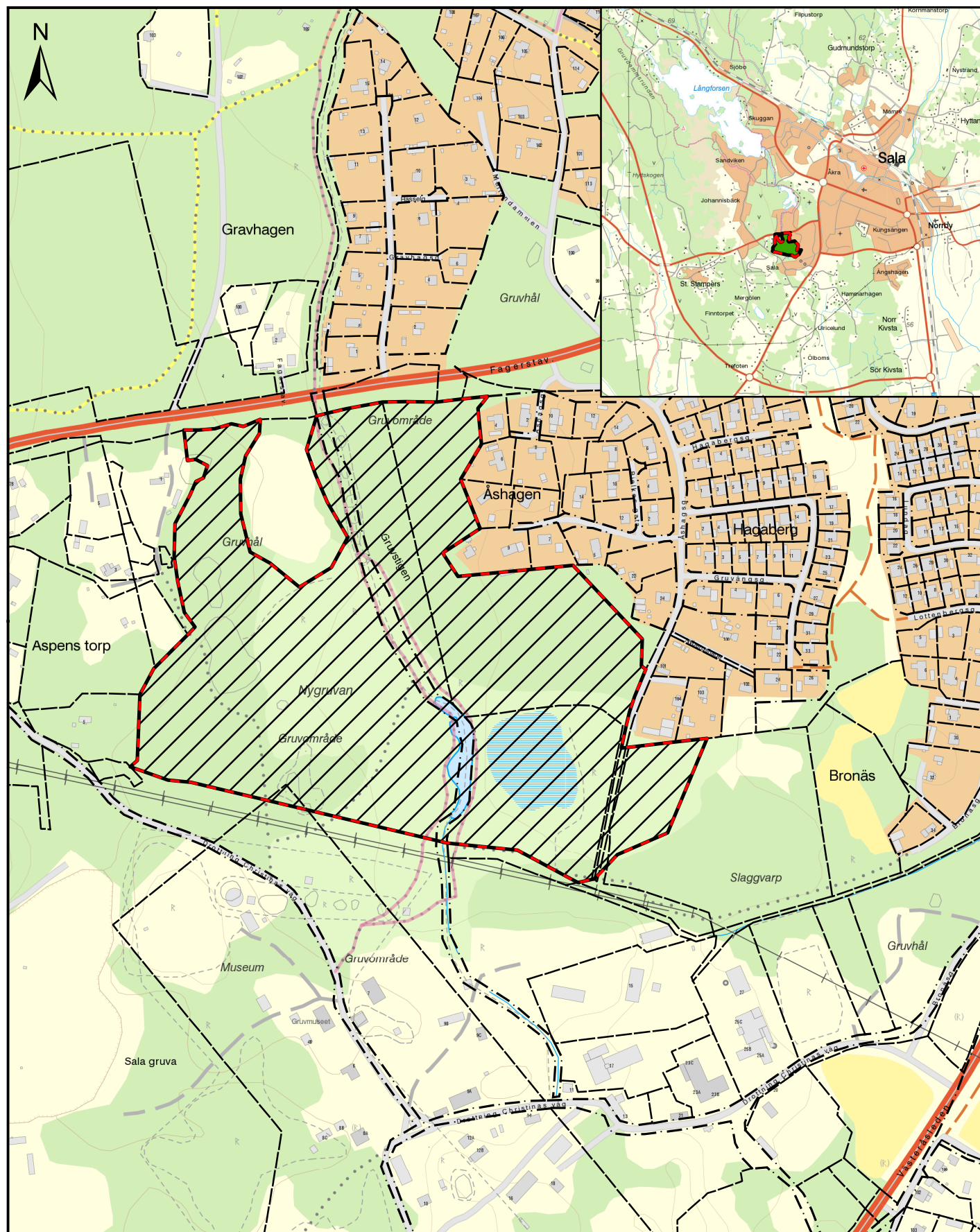
I detta ärende, där landshövding Minoo Akhtarzand beslutat har naturvårdshandläggare Carl Hanson varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschef Johan Wretenberg, chefsjurist Louise Klofelt samt antikvarie Anna Onsten-Molander deltagit.

Minoo Akhtarzand

Carl Hanson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Vägar stigar och gruvhål
3. Skötselplan med bilagor
4. Beslut om kungörelsedelgivning
5. Hur man överklagar (formulär nr.11)

Naturreservatet Aspenstorp

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Beslutskarta Vägar, stigar och gruvhål

Bilaga 2

Tillhörande Länsstyrelsens
beslut om bildande av
naturreservatet Aspenstorp.
Dnr: 511-5585-13, 2018-12-19.

